

Jaarverslag 2017

Provinciale commissie Noord-Brabant



Inleiding

Erfgoedvereniging Heemschut is de grootste en één van de oudste particuliere verenigingen voor bescherming van cultuurmonumenten. Sinds 1911 zetten actieve burgers zich in voor de waardering en het behoud van waardevolle monumenten en cultuurlandschappen in Nederland. Dit werk doen we met de inzet van vrijwilligers die deskundig zijn. Alle provincies en de hoofdstad Amsterdam hebben een eigen provinciale commissie, die lokaal te werk gaat. De leden van deze commissies laten hun stem horen als cultuurhistorische waarden in het geding zijn. Dat doen ze het liefst vooraf, door gemeenten en provincies te wijzen op de cultuurhistorische waarden van het gebouwde en aangelegde erfgoed. Op basis van meldingen ondernemen ze actie om gebouwen en gebieden te behoeden voor achteruitgang en ondergang.

Voor u ligt het jaarverslag van de provinciale commissie Noord-Brabant. Dit verslag bevat een overzicht van de behandelde projecten, geschreven (al dan niet in concept verkerende) beleidsstukken, en andere activiteiten die de commissie in 2017 heeft uitgevoerd. In 2017 zijn er zes vergaderingen gehouden. De vergaderingen vonden plaats op onze vaste vergaderlocatie, het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Met uitzondering van de vergaderingen in mei en in september, deze vonden plaatst in 's Hertogenbosch (gemeente) en Werkendam.

In 2017 hebben er enkele veranderingen in de commissie plaatsgevonden. De heer Stefan Sweijen heeft in mei besloten te stoppen met het commissiewerk voor Heemschut Brabant. Dhr. Sweijen heeft zich jaren fanatiek ingezet voor het Brabantse erfgoed, het laatste jaar in de functie van secretaris. Vanaf mei 2017 vervult dhr. Ad Spanjers de rol van secretaris. Tevens hebben wij afscheid genomen van aspirant lid dhr. Peter van de Schee. Dhr. Jan van Gils vervult momenteel de functie van waarnemend voorzitter van het algemeen bestuur van Heemschut. Om deze reden heeft dhr. Van Gils zijn functie als voorzitter van de commissie Brabant tijdelijk overgedragen aan dhr. Gerard van der Vliet.

In december 2017 bestond de commissie uit de volgende leden:

Leden provinciale commissie Noord-Brabant:

Dhr. Ir. Jan van Gils
Dhr. drs. Ir. Harrie Boot
Mevr. drs. Miriam van den Dries
Dhr. ing. Tom van Eekelen
Dhr. ing. Gerard van der Vliet (voorzitter)
Dhr. drs. Ad Spanjers (secretaris)
Dhr. ing. Frans van Gessel (penningmeester)
Mevr. drs. Annemiek van der Made
Mevr. Janneke Hille, MSc
Dhr. Architect Huub Oome
Dhr. Joost Ankone, MSc

Externe adviseurs:

Mevr. Ir. Judith Toebast
Dhr. drs. Harrie Maas (namens Monumentenhuis Brabant)

Adres secretariaat:

heer Ad Spanjers
Beethovengarde 150
5344 CK OSS
ad.spanjers@home.nl
0412-635014

Lopende zaken

(gestart voor 2017)



Rijksmonument



Gemeentelijk monument



Asten



Asten - 'Anneke de Bruijn', Koningsplein 16 (verwaarlozing en sloopdreiging)

In Asten staat nog één van de drie panden overeind, die tot de woningen en winkels van Anneke de Bruijn behoorden. Dit is de winkel, die in zeer zorgwekkende en bouwvallige staat verkeert. Tegen de sloopvergunning heeft Heemschut een zienswijze ingediend. In het beroep heeft de rechter zowel Heemschut als de Stichting Anneke de Bruijn (in nauwe samenwerking) in het gelijk gesteld, waarna er een bouwhistorisch onderzoek is uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn de Stichting en Heemschut in overleg gegaan met de wethouder. Afspraak is dat het pand grondig wordt verbouwd, waarbij de hoofdvorm en waardevolle delen worden behouden.

Etten – Leur, Obelisk in een plantsoen, Luchtvaartmonument , Rijsbergseweg 98, Graaf de Lambertplantsoen

Gedenknaald ten behoeve van het eerst opgestegen vliegtuig in Nederland in 1909. Het monument is in 1935 opgetrokken. Het onderhoud aan het monument, dat aan het verzakken was, is ondeskundig en zonder vergunning uitgevoerd. De gemeente heeft toegegeven zonder vergunning te hebben gehandeld en heeft aangegeven alsnog de vergunningsprocedure te laten lopen. De gemeente heeft laten weten, na overleg met de plaatselijke monumentencommissie, pas een vergunningprocedure op te starten als het monument weer toe is aan een groot-onderhoudsbeurt.



Luchtvaartmonument



Heeswijk - Willibrorduskerk

Deze kerk (uit 1895, neogotische stijl, ontworpen door Petrus Stornebrink) staat te koop, maar wel met een restauratieachterstand van 1,3 miljoen euro. Het kerkbestuur en het Monumentenhuis hebben Heemschut gevraagd om mee te denken over de toekomst van deze kerk. In 2017 heeft een planontwikkelaar een plan voor de Willibrorduskerk en zijn omgeving ingediend bij de monumentencommissie. Dit plan hield niet genoeg rekening met de cultuurhistorische waarden en is door de commissie afgewezen. Er wordt gezocht naar een passende herbestemming.

Oosterhout - beleidsstuk Kerkenvisie

In 2014 heeft de gemeente Oosterhout een kerkenvisie opgesteld. De visie was onvoldoende en werd door de gemeenteraad afgekeurd. Het plan wordt opgezet een nieuwe kerkenvisie te schrijven. In 2015 kwam het bericht dat de kerkenvisie niet door de gemeente werd opgepakt. De parochie heeft hierna wel een kerkenvisie opgesteld. Eind 2016 bleek dat de gemeente besloten had de kerken afzonderlijk te bekijken en eventueel beschermen. Heemschut heeft schriftelijk aangegeven de Mariakerk waardevol te achten een aan te dragen voor gemeentelijk monument. Helaas heeft de huidige wethouder besloten geen monumenten aan te wijzen.



Sint-Janskerk



Roosendaal - Sint-Janskerk (Sint Jan de Doper), Markt 2

Door herbestemming in 2013 wordt het interieur van de kerk bedreigd (harde muziek en gebruik). In 2013 wordt, met goedkeuring van de monumentencommissie, een biechtstoel omgebouwd tot bar. Heemschut volgt de zaak in samenwerking met Stichting Beeld. Nader onderzoek van Heemschut leert dat de monumentencommissie onwettig blijkt en er wordt bezwaar tegen de vergunning gemaakt. In 2015 oordeelt de rechter dat de commissie niet deskundig was. In 2016 heeft de uitbater de opdracht teruggegeven aan het Monumentenfonds Brabant. Het Monumentenfonds

overgedragen aan BOEi, waardoor de kerk momenteel in eigendom is van BOEi. Helaas is de kerk nog steeds niet uit de gevarenzone. De nieuwe eigenaar wil de kerk ontdoen van haar ornamentiek. In 2017 bleef de gemeente in gebreken en heeft er een gesprek met de provincie plaatsgevonden. Inmiddels zoeken BOEi, Heemschut en de plaatselijke stichting Beeld naar een passende herbestemming.

Schaijk – woonhuis Jan de Jong, Rijksweg 56

Er is door Heemschut een aanvraag tot rijksmonument gedaan bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. In 2017 wordt het huis van Jan de Jong (architect), in zuivere Bossche School stijl gebouwd, op de rijksmonumentenlijst geplaatst. Heemschut is hier verheugd over.

Son en Breugel – aanwijzing gemeentelijke monumenten

De gemeente Son en Breugel heeft in 2016 een nieuw monumentenbeleid opgesteld. Als vervolg heeft de gemeente twee monumentenlijst gemaakt: een A-lijst met potentiële gemeentelijke monumenten en een B-lijst met cultuurhistorisch waardevolle panden. Naar de bevolking toe is dit nooit goed uitgelegd. Met als gevolg dat er weerstand is ontstaan door eigenaren, van wie het pand op één van deze twee lijsten terecht was gekomen. Men vreesde voor de vrijheid. Een aantal bezwaarmakers verenigde zich in de stichting 'Samen Sterk'. Zij spande een rechtszaak aan tegen de gemeente. Son en Breugel heeft daarom de lijsten teruggetrokken en besloten dat ze eerst naar haar eigen bezit gaat kijken of er een monumentale status aan toegekend kan worden. Heemschut Brabant houdt de ontwikkeling in de gaten.

Tilburg en Eindhoven - Van Mierlo Bank(gebouwen)

(Eindhoven, Wal 15 en Tilburg, Spoorlaan 346)

Kraaijvanger Architecten heeft opdracht gekregen om voor verschillende Brabantse steden soortgelijke bankgebouwen te ontwerpen. In Tilburg, Eindhoven, Den Bosch en Helmond zijn de exemplaren nog te zien. Het is naoorlogse architectuur die wat betreft grandeur iets van Italiaanse palazzi wegheeft. De plannen om dit bankgebouw in Tilburg (met deuroplijsting van Hans Claesen) te slopen zijn ondertussen van de baan en ook in Eindhoven blijft het gebouw gespaard en wordt daar opgenomen in nieuwbouwplannen. De Eindhovense variant is de rijkst vormgegeven variant. Er is een raam van Louis van Roode en de deuroplijsting is van Niel Steenbergen.

Hank (gemeente Werkendam) - Gemaal Vissershang, Vissershang 4

Gemeente is bereid het gemaal op de monumentenlijst te zetten, als Heemschut zelf de waardebeoordeling maakt. Gemaal Vissershang 4 blijkt deel uit te maken van een reeks gemalen (21 in totaal) die elektrisch aangedreven werden vanuit een centrale in Hank. Deze elektrische centrale en de gemalen functioneerden in 1902 al elektrisch. Een unicum! Momenteel zijn er nog vier andere gemaaltjes die min of meer intact zijn. De centrale is reeds gemeentelijk monument.. Ondanks toezeggingen is de aanwijzing tot gemeentelijk monument in 2017 nog steeds geen feit.

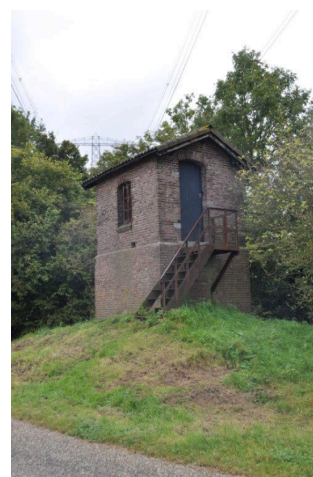


Heusden - Kasteel d'Oultremont

Heemschut Brabant kreeg een melding dat het roze kasteel d'Oultremont (uit het voormalige pretpark Land van Ooit) aan verwaarlozing onderhevig is. Omdat het gaat om een rijksbeschermd monument is de eigenaar verplicht het pand te onderhouden. Een aantal enthousiaste vrijwilligers pakt plannen op om dit terrein op te knappen, maar de gemeente ging hier niet in mee. Eind 2016 wordt bekend dat de realisatie van een diagnostisch medisch centrum met internationale uitstraling op dit terrein van de Poort van Heusden gaat plaatsvinden.



Van Mierlo Bankgebouw



Gemaal Vissershang



d'Oultremont



Lid werkgroep bepleid behoud Tantes van Van Gogh (en Van Goghplein)

Zundert – Markt 25 (Tantes van Van Gogh)

Heemschut Brabant is benaderd om actief mee te denken met een werkgroep die zich verzet tegen de grootschalige nieuwbouw aan het historisch waardevolle Van Goghplein in Zundert. Aan dit plein liggen onder andere het Van Goghkerkje, de kosterwoning en het pand dat in de volksmond de Tantes van Van Gogh is genaamd. Al deze objecten herinneren aan Vincent van Gogh, maar zijn voor veel inwoners van Zundert ook het mooiste plekje van Zundert. Voor dit gebied is een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd, dat resulteerde in 55 zienswijzen. Hiernaast heeft een petitie een kleine 800 ondertekenaars opgeleverd, die zich negatief uitspreken over het plan. Helaas was dit onvoldoende en heeft de gemeenteraad het plan aangenomen. De werkgroep maakt in 2018 de stap naar de Raad van State, om alsnog cultuurhistorie (zowel ruimtelijk als objectniveau) mee te laten nemen in de planvorming.

Werkgroep Monumentale Kunst

Naast de provinciale commissies beschikt Heemschut over een aantal landelijk opererende werkgroepen. Een van deze werkgroepen betreft de Werkgroep Monumentale Kunst. De werkgroep is actief in behoud monumentale kunst en monumentale kunst is kunst die ofwel aan het gebouw vastzit ofwel onlosmakelijk bij het gebouw hoort. Denk hierbij aan reliëfs aan gevels van bijvoorbeeld naoorlogse architectuur.

De werkgroep monumentale kunst maakt jaarlijks zelf een jaarverslag. Dit verslag zal in de loop van 2018 gepubliceerd worden op www.heemschut.nl. Tevens zal een beknopte versie in het tijdschrift worden gepubliceerd.

Nieuwe Projecten (gestart in 2017)



Rijksmonument



Gemeentelijk monument

Eersel, Achterste Donk 4

Het wijzigen van een bestemmingsplan in cultuurhistorisch gebied. Plan is om vijf nieuwbouwwoningen tegen een middeleeuws gehucht van een tiental compact gesitueerde boerderijen te zetten. Ook het omzetten van twee bedrijfswoningen in burgerwoningen behoort tot het plan. Dit gehucht is gebouwd in een U-vorm en is zeer speciaal. Er is niet op tijd bezwaar ingediend tegen wijzigen bestemmingsplannen en melder vraagt zich af of gemeente niet verplicht moet zijn omwonenden op de hoogte te stellen van wijzigen bestemmingsplan. Het zou wel getuigen van goed bestuur maar verplicht is het niet.



foto Eersel/Vessem. Achterste Donk

Gilze en Rijen stationsgebouw

Station Gilze Rijen is een spoorwegstation gelegen aan de zuidzijde van de kern Rijen. Het station wordt bemenst door vrijwilligers die optreden als gastheer en-vrouw. Vrijwilligers hebben een prijs gekregen van de NS voor hun diensten, maar tijdens de feestelijke prijsuitreiking bleef het bij een eervolle vermelding. Het stationsgebouw is slecht onderhouden en is een gemeentelijk monument. Het is een a-symmetrisch uit drie bouwdelen bestaand bakstenen utiliteitsgebouw van de NS. Bouwjaar 1915/1916. Door de bemoeienis van Heemschut met dit monument is er een afspraak tot stand gekomen tussen gemeente, NS en Heemschut en is beloofd achterstallig onderhoud eerder te plannen dan de bedoeling was.



Gilze Rijen Station

Hank - Muraltmuurtjes

In Hank sloopte men begin 2017 delen van Muraltmuur ten behoeve van in-uitritten parkeerplaatsen. De gemeente heeft eerst het stuk muur gesloopt en later pas vergunning aangevraagd. Heemschut heeft een zienswijze ingediend (in 2016), maar deze is opgepakt als een bezwaar aangezien de procedure binnen de gemeente niet liep zoals het hoort. De vergunning is aangevraagd en meteen verleend door Werkendam, nadat de muur gesloopt was. Heemschut Brabant heeft zich na dit proces ingezet voor waardering van de Muraltmuren.



Hank Muraltmuurtjes



Klundert - sgraffito Joop Sjollema in vml. Badhuis

Vier jaar na oplevering van dit pand werd er in 1957 een kunstwerk op de gevel van het badhuis geplaatst. Dit kunstwerk werd geplaatst ter eren van het 600 jarig bestaan van Klundert. Het pand is recent herbestemd tot kantoor, de huidige gebruiker wil graag vensters in de gevel van het kunstwerk maken. Omwonenden maken zich zorgen over mogelijke aantasting van het kunstwerk. Heemschut Brabant is met de verschillende partijen om tafel gaan zitten met als resultaat dat de grote vensters plaats gemaakt hebben voor kleinere kijkgaten.



Klundert - Oude Stadhuis, Stadhuisring 1

Een omwonende zag dat er tijdens reguliere onderhoudswerkzaamheden delen van het glas in lood werden uitgenomen en vervangen. Hij maakte zich zorgen over de kwaliteit en legaliteit van deze werkzaamheden en contacteerde Heemschut Brabant. Omdat de gemeente zelf opdrachtgever was van de werkzaamheden kozen zij voor stillegging van

de werkzaamheden. Er werd geconstateerd dat de werkzaamheden niet volgens de kwaliteitsrichtlijnen werden uitgevoerd en om deze reden werd er geen vergunning aangevraagd. In overleg wordt momenteel naar een oplossing gezocht.

Oirschot - boerderij Bestseweg 3

Naoorlogse boerderij. Het pand Bestseweg 3 te Oirschot dreigt gesloopt te worden. Het huidige pand is een wederopbouwboerderij van de hand van architect Jac. Priem. (In de nacht van 24 oktober 1944 bij de bevrijding van Oirschot is het oorspronkelijke pand door brand verwoest.) De huidige boerderij uit 1947 is bijzonder vanwege zijn opzet met een aangebouwde stal en schuur aan de achterzijde en zijn monumentaal voordeurkozijn met voordeurraampje. In de gevel van de schuur zit de wederopbouwtegel 1947. Op de plaats van de huidige wederopbouwboerderij zijn twee eigentijdse woningen gepland. Zowel de SBEO als de heemkundekring "De Heerlijkheid Oirschot" zijn van mening dat door de sloop van de boerderij Oirschot, Bestseweg 3 een karakteristiek en waardevol pand, dat gerekend mag worden tot het Oirschots monumentaal erfgoed, verloren zal gaan. Ook Erfgoedvereniging Heemschut staat achter het verzoek dit pand te behouden en ondersteunt SBEO en de Heemkundekring hierin. Het verdient aandacht het waardevolle naoorlogse erfgoed in kaart te brengen en hier beleid op te ontwikkelen. Iets kan maar één keer gesloopt worden. In dit specifieke geval hoopt Heemschut dat de gemeente alsnog de waarde van dit pand inzet om de nieuwe eigenaren te overtuigen zeer zorgvuldig te werk te gaan. Probeer dat wat waardevol is (waaronder de contouren) in ieder geval te behouden



Sint-Janskerk

Oosterhout – Vlaamse Schuur Hespelaar 24 a Den Hout

Dit gemeentelijk monument en gelegen in het beschermde dorpsgezicht is illegaal ontdaan van zijn rieten kap en een deel van de houten constructie. De gemeente heeft op verzoek van Heemschut de eigenaar aangesproken dat er een omgevingsvergunning aangevraagd moet worden. Daarnaast is er gevraagd de kapconstructie af te dekken tegen weersinvloeden. Aan dit verzoek is eind 2017 nog geen gehoor gegeven.

Roosendaal - Interbestuurlijk Toezicht

Helaas is Heemschut Brabant de afgelopen jaren betrokken geweest bij projecten in de gemeente Roosendaal. Een voorbeeld hiervan is de Sint Janskerk, een project dat al jaren loopt. Maar ook minder lang lopende projecten zoals het Tongerloohuis en een nieuw geplaatst hekwerk in het Vrouwenhof. Omdat de gemeente naar mening van Heemschut Brabant en de plaatselijke Stichting Beeld niet of onvoldoende reageert op vragen en opmerkingen van de twee stichtingen is er gekozen deze problematiek bij de provincie aan te kaarten door middel van Interbestuurlijk toezicht. Ondanks twee uitstel data dat Heemschut en stichting Beeld antwoord zouden krijgen is er nog geen antwoord gekomen in 2017 van de provincie.

Roosendaal - Tuin en park nabij landgoed Vrouwenhof

Het landgoed Vrouwenhof kent naast een Rijksmonument gelegen aan Vrouwenhoflaan 1 een aangelegde tuin met daarin een vijver en een openlucht theater (beiden met hoge cultuurhistorische waarden). Het openlucht theater heeft te kampen met aanhoudend vandalisme waardoor besloten is door de gemeente in samenwerking met de stichting openlucht theater een hek neer te zetten van twee meter hoog. Dit hek kent een zeer grillig verloop daar het landgoed een wandelpad structuur kent. Wandelpaden lopen met het plaatsen van het hekwerk dood voor het wandelend publiek en verstoort de zichtlijnen in het landgoed. Heemschut Brabant is in overleg met de betrokken partijen om te zoeken naar een

alternatieve oplossing.

Roosendaal - Ambachtsschool

Deze ambachtsschool uit 1948 (ontwerp van Jacques Hurks) krijgt een nieuwe bestemming. De school wordt verbouwd tot woningen. In zijn directe omgeving zullen diverse nieuwbouw woningen gebouwd worden. De nieuw te realiseren plannen lijken op hoofdlijnen redelijk goed doordacht. Er zijn een aantal aandachtspunten zoals het doorbreken van vloeren waardoor er vides in woningen ontstaan en het aanleggen van verdiepte dakterrassen. Om de monumentale waarden zo goed mogelijk te waarborgen heeft Heemschut Brabant in samenwerking met het Hurks genootschap het pand voordragen voor de gemeentelijke monumentenlijst. Helaas weigert de gemeente dit verzoek in behandeling te nemen zolang er plannen voor herontwikkeling zijn.



Ambachtsschool Roosendaal

Rucphen – De Heimolen, Heimolendreef 24

De molen die vrijwilliger wordt gedraaid is tevens een opleidingsmolen voor vrijwilliger molenaars. Heemschut Brabant is benaderd door een vrijwilliger die zich grote zorgen maakt voor de instandhouding van de molen. De eigenaar, de gemeente Rucphen, reageert terughoudend wanneer men wordt aangesproken over de instandhouding van de molen. Uiteindelijk heeft de gemeente ingestemd met een gezamenlijke inspectie afspraak op locatie. De hieruit voortkomende tekortkomingen worden gerapporteerd aan het college van Rucphen



Terheijden - spandoeken

Terheijden - Schansstraat

Midden in het dorp Terheijden is een woningbouwproject op poten gezet waarbij 40 woningen gebouwd worden in de directe omgeving van twee rijksmonumenten: De Schans en boerderij Het Blokhuis. Heemschut Brabant heeft geen problemen met de nieuwbouw van de wijk, maar vraagt wel aandacht voor de bestaande cultuurhistorische waarden van het terrein. In het eerste plan werd er geen rekening gehouden met bestaande ruimtelijke structuren zoals paden en de kinderkop bestrating uit 1890. Heemschut heeft een met de plaatselijke bevolking gedragen zienswijze ingediend en gebruik gemaakt om in te spreken bij de opinie vorming van de Raad. Deze handelwijze heeft geresulteerd in het aanpassen van het concept bestemmingsplan waarbij een cultuurhistorische paragraaf is toegevoegd. Duidelijk is ook geworden dat de boerderij het Blokhuis buiten het nieuwbouwproject wordt gehouden. Gezien de staat van deze boerderij wordt overwogen de gemeente aan te schrijven om over te gaan tot aanschrijving v.w.b. het in gebreken blijven van instandhouden.

Tilburg - Sacramentskerk, Ringbaan Oost, in het verlengde van de Nieuwe Bosscheweg

Na jaren gestreden te hebben voor behoud van de Sacramentskerk, ontworpen door Martinus van Beek in het interbellum, is eind 2017 de beuk in het schip van de kerk gegaan. Nu is het vooraanzicht er nog wel, dus de voorgevel en de toren zonder spits, maar achter deze gevel bevindt zich een gapend gat. Veel partijen hebben zich ingezet voor het behoud, waaronder Heemschut. Gelukkig zijn de beelden (van baksteen) behouden en uit de kerk gehaald en herplaatst in Koningsoord Berkel – Enschoot. Ook hier heeft Heemschut aan meegewerkt namelijk de werkgroep monumentale kunst (WMK). Het achterliggende klooster is al eerder aangewezen als rijksmonument en is verder ongemoeid gebleven.



Tilburg - Sacramentskerk

Tilburg - theater MIDI, oorspronkelijk bioscoop, Heuvelring

Het Midi-pand in Tilburg moet een gemeentelijk monument worden. Dat bepleit de Projectgroep Naoorlogs Erfgoed Tilburg in 2017 in een brief aan



Tilburg - Midi theater

de gemeente. In deze projectgroep is ook Heemschut vertegenwoordigd. Het Midi-pand is een bijzonder voorbeeld van Tilburgse wederopbouw-architectuur. Het gebouw werd in de vijftiger jaren ontworpen door de Tilburgse architect Jos Schijvens. Burgemeester Cees Becht opende de bioscoop in februari 1959. De omgevingscommissie bepleit in ieder geval de voorgevel te behouden, maar voor een monumentale status is het gebouw teveel aangetast. De gevel is echter nog sterk herkenbaar en volgens de commissie onlosmakelijk onderdeel van het verhaal van Tilburg.

Vught, gebouw Rozenoord, Elisabethstraat 1 en aanliggend gebouw Vliertstraat 74



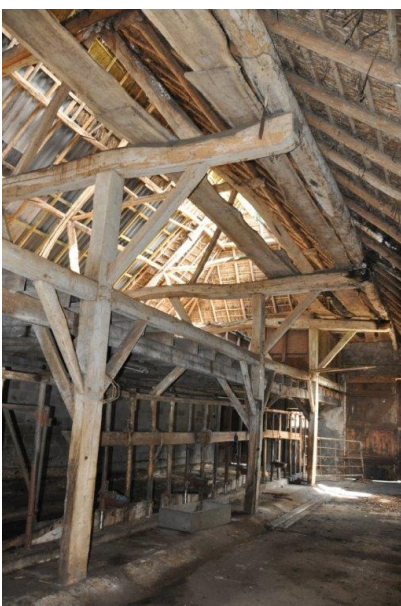
Rozenoord is een groot complex dat vele vierkante meters beslaat. De gebouwen zijn van 1937 en zien er nog gaaf uit. De stijl is die van de Delftse School. Er zijn zorgen over dit gebouw omdat er in de nabije toekomst geen functie meer voor is en er al veel gesloopt is in Vught. De eerder door de gemeente ingeschatte € 1,2 miljoen voor renovatie van het pand wordt niet meer ingezet. Ooit is het o.a. gebruikt als theater en bioscoop is. Nu is het (nog) in gebruik door ABZ (een stichting met een aantal cursussen) en de harmonie kunst en vriendschap. Een ander deel van het complex is als school gebouwd en deels nog jaren als peuterspeelzaal gebruikt, een ander deel voor en door Jeugdwerk. Er wordt aan Heemschut gevraagd of het pand nu een monumentenstatus verdient. Een gemeentelijke monumentenstatus zou onderzocht moeten worden. Er is door Heemschut contact opgenomen met de gemeente Vught en gevraagd naar mogelijkheden. Twee commissieleden hebben een vergadering van de monumentencommissie bijgewoond op 7 augustus 2017 om mogelijkheden te onderzoeken. De monumentencommissie is zich goed bewust van de waarde van het pand maar ziet wel problemen om alle gebouwen te behouden. Zij gaan eerder voor een deel.



Vught

Zundert - Vlaamse schuur aan Raambergweg

Bij een Vlaamse schuur aan de Raambergweg 13 te Klein Zundert is sprake van ernstig achterstallig onderhoud. Grote gaten in het rietendak zorgden voor snel verval. De eigenaren wilden de schuur laten voorzien van een nieuw dak om waarde vermindering te voorkomen. Tevens wilden zij dat de agrarische bestemming omgezet zou worden naar een woonbestemming en op deze manier hun investering zichzelf terug zou betalen bij verkoop in de nabije toekomst. De gemeente gaf aan dat er voor een woonbestemming teveel m2 bijgebouwen aanwezig zijn en men de Vlaamse schuur of een hiernaast gelegen plaatijzeren loods (nog vrij gaaf) moest slopen. Dit was volgens de gemeente mogelijk omdat alleen het hoofdgebouw beschermd was. De eigenaar koos voor sloop van de Vlaamse schuur omdat er dan niet hoeft te worden geïnvesteerd. In dit proces heeft Heemschut Brabant een belangrijke rol gespeeld in verduidelijking van bescherming en communicatie tussen gemeente en eigenaar. De monumentomschrijving geeft aan dat ook de bijgebouwen en omgeving cultuurhistorisch van waarde zijn. De Vlaamse schuur blijft nu behouden.



Vlaamse schuur Klein Zundert



Edward Poppe Etten Leur



Petrus Bandenkerk in Son
Bron: Heemschut, Chris Booms



Keenesluis tijdens Nationale
Sluizendag



Het Blauwe gebouw Tilburg

Etten- Leur - klooster, internaat: Edward Poppe, Edward Poppelaan 12
Het Internaatgebouw, voormalige Juvenaatsgebouw van Edward Poppe is een naoorlogse pand dat relatief gaaf is, een groot draagvlak voor behoud onder de bevolking kent en in goede technische staat verkeert. Het stond op de nominatie gesloopt te worden. Door gezamenlijke inzet van diverse partijen waaronder Heemschut is in de raadsvergadering van 19 december 2017 besloten het hele juvenaatsgebouw te behouden en te herbestemmen. Hiervoor is door de raad een amendement aangenomen. Dit is ruim een jaar na de presentatie van de eerste plannen, waarin vooral werd uitgegaan van sloop.

Son (en Breugel) – Sint Petrus Bandenkerk, Kerkplein 5
Deze naoorlogse kerk uit 1960, ontworpen door architecten Geenen en Oskam, is zeer opvallend door de steenreliëfs in de voorgevel en de grootte van de kerk als een markthal. Er zijn geen (hinderlijke) pilaren die in de weg staan. De steenreliëfs in de voorgevel verwijzen naar de eerste paus Petrus en het ontwerp is van Leo Geurtjens. De kerk is op tweede kerstdag 2017 aan de eredienst onttrokken, over sloop van het gebouw wordt al sinds 2014 gesproken. Heemschut maakt zich sterk voor behoud van deze bijzondere reli-architectuur.



Standaardbuiten - Keenesluis, Barlaaksedijk (geen nummer)
De Keenesluis aan de Barlaaksedijk is een voormalige schutsluis met aflatkanaal. Het oudste deel dateert van 1760, de sluis is in de loop van de 19e eeuw verder uitgebreid. Sinds 2010 is Heemschut actief betrokken bij deze sluis. Er is gestreden voor restauratie en het beleefbaar maken van de sluis (o.a. door het terugplaatsen van scheprad en de sluis weer bevaarbaar te maken). Tijdens de Nationale Sluizendag op 26 oktober 2017 is bekend gemaakt dat de Keenesluis voor een groot deel gerestaureerd wordt. Waterschap Brabantse Delta, provincie Noord-Brabant, Rijkswaterstaat en Rabobank West-Brabant Noord stellen hiervoor financiële middelen beschikbaar. Mevrouw Peters, buurvrouw van de sluis en Heemschut Brabant waren vanaf het eerste uur actief. De sluis is op verzoek van Heemschut aangewezen tot gemeentelijk monument. Het samenwerken tussen de stichting en Heemschut is een schoolvoorbeeld hoe om te gaan met burgerparticipatie.

Tilburg, Gemeentelijke Sociale Dienst (gebouw), Besterdring 235
Het typische jaren zeventig gebouw (1978) van de Tilburgse architect Jac. van Oers is een eyecatcher. Er is gebruik gemaakt van cortenstaal voor de bovenbouw en voor de begane grond zijn er blauwe tegeltjes gebruikt. De achtvorm komt zowel in interieur als in exterieur terug. Het markante gebouw grenzend aan de spoorzone en ook refererend aan die spoorzone en aan treinen (raamcoupé's). is uniek in Nederland en vertelt ook het verhaal van Tilburg. Vele Tilburgers gingen hier een uitkering aanvragen toen de textielindustrie in elkaar stortte. Heemschut heeft opdracht gegeven een waardenstelling te laten maken. Hieruit blijkt de uniciteit van het gebouw. Toch is de gemeente Tilburg vooralsnog niet van plan de sloopplannen te laten varen. De actiegroep 'het Blauwe gebouw' waar ook Heemschut deel van uitmaakt hoopt dat de politiek niet alleen kijkt naar waar het grootste economische gewin te behalen valt. In nieuw te bouwen appartementen of in het behoud van een karakteristiek Tilburgse gebouw.

Overige activiteiten

Documenten:

Monumentencommissies en samenstelling hiervan

Monumentencommissies zijn verplicht en behoren uit meerdere deskundigen te bestaan. Mocht een gemeente geen eigen commissie hebben, moet dit worden uitbesteed aan externe (deskundige) bureaus. In de praktijk loopt het vaak anders. Uit onderzoek van Heemschut (2012) blijkt dat veel gemeenten geen of geen voltallige monumentencommissie hebben. Dit item wordt door Heemschut Brabant in 2018 opnieuw opgepakt en het onderwerp krijgt aandacht in diverse dagbladen. Het artikel genereert een hoop commotie wat zelfs leidde tot kamervragen.

Kadermap

De kadermap is in 2017 door commissie Brabant uitgebreid.

Excursie(s):

In 2017 is er door de commissie Noord-Brabant een excursie georganiseerd naar Strijp S te Eindhoven. Dit is het voormalige industriegebied van Philips. Nu is het een 'booming area' in Eindhoven waar allerlei ontwikkelingen gaande zijn en waar de meeste gebouwen een herbestemming hebben gevonden.



Excursie Strijp S

Overig:

Nationaal Monumentencongres

Enkele leden van de commissie zijn naar het Nationaal Monumentencongres in Leeuwarden geweest. Hier zijn diverse lezingen bijgewoond.

Open Monumentendag

Tijdens de open monumentendagen is er op diverse locaties in Brabant geflyerd door commissieleden.

Drukwerk:

Jaarverslag 2016

Begin 2017 is het jaarverslag 2016 gedrukt in kleine opmaak (500 st.) en verstuurd naar gemeenteraad en college van Burgemeester en wethouders een kopie van het jaarverslag gestuurd.



Nieuwezijds Kolk 28, 1012 PV Amsterdam
T 020 622 52 92 | E info@heemschut.nl

E heemschut.brabant@gmail.com
www.heemschut.nl